

In de kinderschoenen

Uitvinders werken op hun eentje in de garage of het laboratorium. Dat klassieke beeld heeft iets romantisch maar is onjuist. Iets nieuws bedenken is vaak al teamwork, en innovatie is dat zeker: een nieuw product moet ook worden gefabriceerd en vermarkt. Innoveren doe je dus samen.

Bij die samenwerking hoort ook de overheid. Maar over de rol van de overheid bij de co-creatie met het bedrijfsleven bestaan veel opvattingen en misverstanden. Sommigen zien de overheid vooral als een bron van subsidies. Aantrekkelijk en begrijpelijk, maar zeker niet het belangrijkste aspect. De beloning van innovatie komt uit de markt en niet van de belastingbetaler. Daarom is het voor de overheid nog niet zo simpel om het ene bedrijf uit de belastingmiddelen een innovatiesubsidie toe te kennen en de andere niet – gelijkheid voor de wet is een belangrijk uitgangspunt van ons rechtssysteem. Bovendien is het belastinggeld schaars. Nee, de overheid kan nog iets veel waardevollers inbrengen dan geld, namelijk haar invloed op de spelregels. Veel ondernemers ervaren de bestaande regels als problematisch bij een innovatie en zijn geholpen met aanpassing ervan of met experimenteeruimte. Ook kan de overheid nieuwe regels maken om innovaties te ondersteunen.

In economenland wordt al meer dan honderdvijftig jaar gediscussieerd over de rol van de overheid. In 1841 aangezwengeld door de Duitser Friederich List, die vond dat Adam Smith te weinig oog had voor de rol van de overheid om een nieuwe bedrijfstak op te bouwen. List vond Smith een typische vertegenwoordiger van een groot land dat rijk werd van internationale handel en dus de nadruk legde op de markt. Maar het Duitsland waar List werkte, was nog een agrarisch land dat net een industrie begon op te bouwen. List vond dat voor de opbouw van een nieuwe bedrijfstak die nog in de kinderschoenen staat enige bescherming van de overheid zinvol kan zijn: het “infant-industry”-argument.

De aanhangers van Smith wijzen daarentegen op het gevaar dat bescherming leidt tot een lobby voor uitbreiding ervan, zodat de nieuwe bedrijfstak niet snel genoeg onder de tucht van de markt wordt gesteld en zich onvoldoende op consumentwensen richt. Het is dus zaak de bescherming ook weer snel op te geven. In de loop der tijd is het idee met succes toegepast in opkomende landen als Duitsland en veel Oost-Aziatische landen. Co-creatie tussen bedrijfsleven en overheid zou zich dus kunnen baseren op overeenstemming over de innovatiestrategie van een (nieuwe) bedrijfstak en de mate

waarin de overheid door het slim veranderen of maken van regels zich inzet voor de ontwikkeling van een concurrentiekrachtige nieuwe bedrijfstak.

Krijn Poppe

Krijn Poppe werkt bij Wageningen UR en is trekker van het kennisbasisthema Transitie. Reageren kunt u via [e krijn.poppe@wur.nl](mailto:krijn.poppe@wur.nl)

syscolumn